

O usodnosti besed in pesmarskih

(Pogovor s Huseinom Tahmiščićem)

Husein
Tahmiščić

Videti je, da vedno teže pomnimo in vse hitreje pozabljamo; zatorej bi, se mi zdi, bilo najprimernejše, če bi za uvod k temu pogovoru o Vašem književnem delu in pesniškem ustvarjanju pojasnili svoj pogled na položaj in dogajanje v jugoslovanski in posebej bosensko-hercegovski poeziji sredi petdesetih let, ko sta izšli Vaši prvi pesniški zbirki.

Temeljni življenjski in pesniški položaj v zgodnjih petdesetih letih je označevala redko popolna odprtost do sveta, do izzivov časa, do novega in neznanega, do tveganj in negotovosti človekovega poslanstva v prostoru in času. V začetku pesniških prizadevanj, ki so si jemala pravico do prihodnosti in smo jih branili za vsako ceno, je bila skušnjava. Tako kakor danes je bila beseda tudi takrat, v tistem položaju, dom obstanka. Beseda je klicala in zbirala vse, tako da se ni nič zamudilo ali pozabilo. Prepričan sem, da je natančno tako. Dobesedno tako. Vendar se vzporedno s poezijo kot zakladnico sprememb senzibilnosti in pomnjenja človekovega položaja v svetu vedno znova kažejo in oglašajo zagovorniki in protagonisti filozofije pozabe. Tu so, med nami. Ti ne zamudijo nobene priložnosti, nobenega povoda; nemudoma se oglasijo, da bi pahnili v pozabo vse, tudi človeka samega.

Vedeli smo, česa nočemo. Nejasno smo slutili, koliko zmoremo. Izzivali smo vladajoči okus in drzno dražili njegove varuhe. Ničesar nismo mogli zgubiti, saj tudi nismo ničesar imeli. Mogli pa smo si izbojevati vse. Revolucija je bila naša upnica, mi njeni dolžniki. Izbirali smo nasprotnike. Ne pravim, da jih je manjkalo. Številne je begalo tisto, kar je bilo v naših pesniških prizadevanjih in dosežkih novo ali manj znano. Dojel sem, da se mnogi ljudje bojijo novega in neznanega, strah pa ima velike oči. V naših pesmicah in izjavah, v člankih in javnih

nastopih so iskali vse tisto, kar ogroža človeka, njegove vrednote, državo in sistem pa tudi lepšo in srečnejšo prihodnost. Dajte no. Nekateri so se bahali s svojimi odkritji in nam stregli po nepreskrbljenih in razgretih glavah.

Sarajevski krog pesnikov je skušal stopati v korak s sodobnimi pesniškimi prizadevanji v drugih književnih središčih. Materialna podlaga naše sodobne književnosti je bila klavrna, za nikamor. Nismo imeli glasil, nismo imeli revij, nismo imeli založnikov. Uživali smo gostoljubje po drugih, razvitejših središčih. Če si hotel biti to, kar si, v Sarajevu — si se moral zatekati v Zagreb ali Beograd.

Mladinski tisk, mladinski tedniki pa tudi študentska glasila zdolž Jugoslavije so nam bili naklonjeni. Pomagali so nam, da smo preživeli sedem suhih let. Preden so se založniki in njihovi patroni zavedeli, je naš vlak zdrvel tudi čez sarajevsko kotlino. Naposled niso več imeli kam, naprej pa se je dalo samo skupaj z nami.

Za Vašo poetiko so značilni predvsem odpor nove senzibilnosti proti dotedanji poeziji, pesniška in književno-kritiška angažiranost v zaslobo in obrambo modernih tokov, iskanje duhovne domovine in izraznih oblik »energije človeškosti«, pustolovska potovanja k Novemu in Negotovemu . . . Kako torej danes, ko so se že zdavnaj umirile mladeniške strasti in je deloma opravił svoje tudi čas, ko je »potreba po iskanju in nahajanju neponovljivega« že za Vami, vidite ta književni obračun s poetiko prejšnjega rodu?

Moja poetika je deljiva, tega se zavedam. Že danes je ena od mogočih, ena izmed splošnih točk v revolucioniranju pesniškega izraza v jugoslovanskem književnem prostoru. To, kar je skupno mnogim in v moji poetiki deljivo, to, kar ste natančno označili, je prežeto s *samoobračunom* v najdobesednejšem pomenu tega izraza. Tin bi dejal, kako je treba uničiti v sebi sladkega Narcisa. Samooporekanju in dialektiki nedoslednosti ni konca. Obnavljanju pesniškega izraza in izpovedi tudi ne. Tisti med nami — tudi nekateri moji vrstniki — ki tega niso doumeli, so zginili neznano kam. Morda v negotovost ali udobno vsakdanje življenje, polno reda, dela in hvaležnosti bližnjih. Pesniški samoobračun zmanjšuje nečimrnost in oholost do znosne mere, ob najsrečnejših trenutkih pa ju tudi odpravlja. Tisto, kar je napisano in oznanjeno, tisto, kar še vedno stoji iz oči v oči svetu, osvetljuje poetiko samoobračuna. Pametni in senzibilni to vedo, drugim pa ne bodo pomagala niti naša poznejša pojasnila. Poznejša pamet je šibka pamet.

Videti je, da se je v sarajevski kotlini — če ob tej priložnosti izvzamem ustno lirsko pesem in pesnike, ki so ustvarjali v vzhodnjaških jezikih — do pesniškega rodu Mlade Bosne ohranil samo en velik pesnik: S. S. Kranjčević; v razdobju med svetovnjima vojnama pa sta nekaj časa vztrajala Tin Ujević in Frano Alfirević. Malo in veliko obnem. Vse je odvisno od stališča in osebnega položaja v svetu, življenju in umetnosti besed.

Sredi petdesetih let so bili med člani Društva književnikov tudi pesniki — Hamza Humo, Safet Burina, Hamid Dizdar, Vladimir Čerkez, Mak Dizdar . . . in morda še kateri, čigar imena se v tem hipu ne morem

spomniti. Takšne so bile reči v naši književniški hiši in njeni bližnji okolici. Obračun s predhodniki (in nekako tudi s sodobniki), če je sploh bil — je bil posreden, njegov izid pa Vam je znan. Zbran in pomnjen je v pesniških zbirkah Tržnica sna M. Žalice, Sivi vikend I. Sarajlića, Nespokojna okna R. Tošovića, Pozabljanje hišnega reda V. Krnjevića in v moji zbirki Budna vrtavka. Med drugim valom-vdorom modernizma so največ prispevali D. Sekulić, A. Vuletić, D. Trifunović in V. Koroman. Kritiška akcija Predraga Palavestre, Ivana Fogla, Miodraga Bogičevića, Ivana Fohta in Slavka Leovca je dosegla svoj cilj. S pravim imenom je imenovala slab tradicionalizem in jalovost pozicije naših predhodnikov. Ustanovitev revije za književno in umetniško kritiko Izraz (1957) je napovedala pomiritev konfrontacije na relaciji modernizem — realizem, njen zgodovinski konec v jeziku. Kakor da bi se bil vsak izmed nas znašel pred nujno izbiro pa tudi dolgim potovanjem na lastno odgovornost. Tako je bilo pravici, na katero smo se sklicevali, zadoščeno. Videti je, da je gibanjem in smerem v umetnosti odzvonilo. Slava jim in večni pokoj.

Vsak pesnik si bolj ali manj opazno iz splošnega bratstva po nespečnosti izbira ožji krog sorodnikov, med njimi tudi književne očete in sobrate. Vi ste, predvsem v ciklusu Sorodniki, s pesniškim sogovorništvom označili diahronično-sinhronični grafikoni povezanosti s pesniškimi predhodniki in sodobniki v okviru jugoslovanskih literatur. Bi nam lahko podrobneje pojasnili svoj odnos do Tina Ujevića in Rastka Petrovića po eni strani in do Miljkovića, Mihalića, Zajca, Matevskega, Krnjevića po drugi strani?

Če smo si izbirali nasprotnike, če to še zmerom natančno in nezmotljivo delamo, potem smo si nekako dolžni izbirati tudi sorodnike, brate po nespečnosti, duhovne sobrate, točko v veselju, kjer bomo opravili dejanje pobratenja, o katerem je govoril Tin Ujević.

Pesniški ciklus Sorodniki, na katerega ste me spomnili, je hudo nepopoln. V njem manjkajo številni sorodniki — Borislav Radović, Oskar Davičo, Jure Kaštelan, Gregor Stmliša in ... Sorodnike bom pisal in pisal, ker me samo dejanje pisanja rešuje pred grozo izločenosti, vseenosti in nič. Pesnik je vržen v svet in za to ni odgovoren. Sčasoma postane vse na tem svetu izvir njegovih skrbi, odgovornosti in svobode.

Odkritja Rastka Petrovića — v jeziku, v pesniškem ritmu, v tragiki vse dediščine, v čudežu in skrivnosti življenja, v sodobnih oblikah civilizacije in kulture, v vsakdanjem človekovem pomenku, torej v vsem tistem, kar določa pesniško sodobnost naših dni, let in desetletij, to pa ni malo — sprejemam z odprtim srcem, priseben in prost, kot veliko uro prenove in upanja pa tudi kot hip lastnega rojstva. Tinu tudi ob tej priložnosti ne prideva do konca. Genialnost Tinovega speva in njegova popolna premoč v jeziku sta visoko nad nadarjenostjo in poklicanostjo, mojo ali koga drugega. Kogar koli.

Navsezadnje prenekatera relevantna estetika in književna teorija govorita o tim. filiaciji idej, pesniških pobud in izhodišč. In jaz to vem. O vsem tem sem se nekaj malega naučil med branjem debelih knjig modrih piscev, nekaj malega pa sem dognal med pesniško prakso.

Odprt sem do prizadevanj drugih in srečen, celo zelo srečen, kadar v jeziku dosežejo in ustvarijo nekaj, kar mi ni dano ali me za zdaj prekaša.

Naše pesniško in intelektualno sorodstvo — govorim izključno o rodu, ki mu pripadam tudi sam — nima nič skupnega z nizkotnimi človeškimi interesi in prakso, ki obeta materialno korist. Zdi se mi, da je to pomembno. Rekel bi, da je celo odločilno. Vse, kar pripada poeziji, tega pa ni malo, je v njej sami. Pesniška sorodnost ni ustanova državlanskega reda — je pa eden izmed mogočih stražnih stolpov ne na nebu ne na zemlji. Bojim se, da bi naju nadaljnje razpredanje o bratstvu po nespečnosti, o sorodnikih, razsutih po vseh koncih sveta, zapeljalo v pravljíčnost, v nekakšno čaranje ali bajko. Kdor hoče in more, naj verjame. Kdor noče — njegova stvar.

V Vaši poeziji je opazna vsenavzočnost svetlobe, v njej je sonce eden izmed dominantnih, vseobjemajočih simbolov. Ta obsijanost in osvetljenost odkrivata neko bistveno plat njene narave in usmerjenost — v življenjskih premenah svetlobe in teme, dobrega in zla — k razsvetlenskemu namenu umetnosti. Vaš pogosto mediteranski pejzaž in Vaša opredelitev za eksistencializem spodbujata povezavo načel Vaše poetike z delom Alberta Camusa. Menim, da niste kar tako napisali dveh pesmi ob njegovi smrti, saj ste kljub marsikateremu zadržku so-glašali z njegovim umevanjem razmerja med filozofijo in literaturo — seveda, ne da bi ob tem ogrožali njuno integriteto — saj sta si podobni, kar zadeva preudarjanje o nesmislu in upanju, upor, svobodi, umetnosti... Camus se je učil od Kierkegaarda, Dostojevskega, Kafke... V njem sta povojna vest in zavest evropskega razumnika in umetnika nedvomno dosegli vrhunec — si ga niste morda, z magnetizmom notranjega prijateljstva, izbrali za učitelja?

Pesnik je upornik, poezija pa zgoščena vsota vsega človekovega upiranja obstoječemu svetu in življenju. Pesnik je tujec v rojstnem kraju, poezija pa zgoščeno hrepenenje po drugem, po bližnjem, po neuresničnem človeku. Pesnik je tačasni in totranski Sizif, njegova pesniška izpoved do sveta pa nekakšno šifrirano sporočilo o dostojanstvu človeka, ki vsemu nakljub premišlja, čustvuje, dela in ustvarja.

Morje sem odkril pozno. Prvič sem ga videl v tretjem desetletju življenja. Camusovo dojemanje in izrekanje svetlobe, poletja in sončnega pejzaža sem sprejel kot nekaj svojega, kot obliž na rano, kot možno človekovo izhodišče. Vse to ima pri Camusu tudi svojo tragiko. Zakaj? Najbrž zato, ker je v dosegu puščave, absurda, odtujitve in upora. Camus je spodbujevalski, navdihovalski in premeten pisatelj. Ni hotel sprejeti alžirske revolucije, ker je pripadal tistim oblikam civilizacije in kulture, ki sta bili obsojeni na poraz. Koliko je pri tem osebne nesreče? Koliko je pri tem tiste tragične lepote? Ne vem in ne morem povedati. Od Camusa sem se naučil, da ni treba zapirati oči pred krvavo matematiko življenja.

In vendar, Camus mi je pomagal, da sem vzljubil Alžirijo in tragiko sredozemske svetlobe. Alžirija mi je med vrenjem in uresničevanjem identitete v tistem bolečem samorastništvu pomagala, da sem dojel

Camusov poraz, njegov razhod z J. P. Sartrom in to, da je soglašal z meščanskimi tabelami vrednot.

Camus nas je opozarjal, kako ni vrnitve v Grčijo. Opozorilo je bilo esencialno. K sreči je sonce vsak dan novo. Vedno znova zalotimo človeka med vsakdanjim delom. Okuša plodnost zemlje, vode, zraka in ognja. Prizadeva si, da bi si z delom in okušanjem vse tiste plodnosti ohranil pripadnost prerokovanemu, klicanemu, tistemu, kar bo šele prišlo in bo. Z drugimi besedami: Grčije je *tu* ravno toliko, kolikor je je, mi pa se moramo poukvarjati z njo, z njenim obilnim obstojem in navzočnostjo. Svetloba nam bo pomagala, da jo bomo vedno znova odkrili ravno *tu* in poskrbeli zanjo.

Naj ta del pogovora končam s paradoksom: Dostikrat se mi namreč zazdi, da si učitelji izbirajo učence, knjige pa bralce. V svoji nevednosti, v revni neobveščeni, v samorazdiranju med temo in svetlobo je učenec izpostavljen izbiri in bo izbran. Dela je dovolj za boga in za zlodeja, pa tudi učencev ne manjka.

Poezijo ste pisali, vendar tudi premišljali o njej. Vaša pesniška pustolovščina je v znamenju prometejskega napora in, rekel bi, orfejske usode, kakor se to večinoma dogaja v umetnosti in tudi v življenju. Dostikrat ste izrazili naklonjenost do tega bajeslovnega zmikavta ognja, do tistega večnega dejanja za druge z epilogo: kazen, žrtev, huda bolečina . . . Oba, Prometej in Orfej, sta — kakor človek nasploh — na zgubi. Ostaneta nam sifizovsko delo ali upor ali, pa če se to zdi še tako protislovno, eno in drugo hkrati — kakor vidim književno poslanstvo jaz. In kaj bi danes, upošteva je svoje pesniške skušnje, rekli Vi o usodnosti besed in pesmarskih?

Glasujem za vstajo, glasujem za uporništvu, glasujem za osvetlitev vsega, kar obstaja. Ni prijetne resnice. Ni blagohotne oblasti. Ni moči brez bolečine. Ni bogov, ki bi s svojo božanskostjo in nesmrtnostjo obdarili minljive in smrtne ljudi. Vse si je treba izbojevati, še celo goli obstanek. Opredelil sem se za akcijo. To ne moti mojih pesmi. Vsa preprostost upora in vse težave, s katerimi mora računati upornik, so zajete v zahtevi, da je za cilj treba izbirati sredstva in da se ta izbira ujema s človekovim dostojanstvom. Baudelaire je vedel, da pravi meščan lahko preživi nekaj dni brez kruha, brez poezije pa bi ne mogel živeti niti en dan. Vedel je, da pesem ne more zamenjati kruha, saj gre za dve izvorni, pomembni človeški potrebi. Prisluhnite umetnikom in pesnikom krog sebe in jih skušajte poslušati do konca. Kaj hočejo? Hočejo položaj delavca in vse, kar sodi zraven. Tisti, ki jim to odrekajo, bi hoteli umetnost in poezijo kot okras, kot luksuz, kot posest posvečenih, kot nekaj, kar bi lahko odpravili z dekretom.

Jezik je neizprosno, zbira in pomni vse, kar obstaja. Usodnost pesnika je tudi v tem, da mu naposled ostanejo samo besede. Z velikimi idejami, s poštenimi in dobrimi nameni, z utemeljenimi političnimi nazori, z državljanskimi ali revolucionarnimi zaslugami — se ne piše poezija. Pesniki to vedo. Ne zavidam tistim, ki so se poslovlili od akcije. Njihove dobrine so porabniške, njihov mir jalov in plesniv. Vendar jih ne obsojam. Ne pojejo vse ptice enako.

Dolgo se niste oglasili kot pesnik. Včasih je molk lahko poguben ali krepčilen za pesnika, pa tudi svarilen ali odrešilen za poezijo, ki ji pripada. Kaj je razlog Vašega molka?

Nikakor ne morem verjeti, da je v molku gotovost. Najbrž sem takšne narave. Venomer govorim. Venomer delam. Venomer se izpo-vedujem. Drži, da dolgo, za naše književne razmere neobičajno dolgo, nisem objavil nove zbirke pesmi. Pisal sem jih iz dneva v dan, vendar jih nisem objavljaj. Te dni sem končal pesniško zbirko Anabasa, izdala jo bo beograjska Prosveta. Zanj sem izbral nekaj od vsega tistega, kar se mi je posrečilo napisati v zadnjih dveh desetletjih »pesniškega molka«. V omenjenem razdobju sem končal in objavil ciklus knjig o Sarajevu, nekaj kritiško esejsističnih knjig proze in antologij našega novejšega pesništva . . . Tudi sem veliko potoval. S sorodniki in somišljeniki sem bojeval številne boje v vsakdanjem književnem življenju. Vzdignili smo kar dosti prahu. Onemogočili smo filozofijo kratkega spomina, protagoniste teorije in prakse tal in krvi, kratkovidne in oblastne politikante in poslušneže . . . Tudi smo vrnili, kolikor je bilo to v danih razmerah mogoče, nekaj dostojanstva književniškemu združenju. Nekaj malega sem torej le naredil — v splošno korist in lastno zadovoljstvo. Všeč mi je nogometni igralec, ki zna in more umiriti igro. Mi ne živimo od književnega dela, od objavljenih knjig. Čemu bi jih potem hiteli objavljati? Čemu bolešno sprenevedanje? Pesnik je odgovoren za svoje delo — pred seboj, ne pred kakšnim dejanskim ali namišljenim tribunalom javnosti. Pesnik hodi svojo, objavljena pesem pa svojo pot. In teh dveh poti in življenj se ne bi smelo mešati ali istiti.

Skoraj neogibna je okrutnost kroga določanja in obrambe pesniške identitete, ki se kaže tako v napadih na književne prednike (najpogosteje na neposredne pesniške predhodnike) kakor v izpostavljenosti naskokom književnih potomcev (najpogosteje neposrednih naslednikov). Kako gledate na to (skorajda že) zakonitost književnega življenja, na splošno in v svojem primeru, saj ste tudi sami oporekali drugim, drugi pa Vam?

Gnusi se mi oporekanje pisateljem in njihovem delu, če ga namreč ženejo neknjiževni vzroki in pobude. Rad imam ostro prozo. Rad imam skrivnostno poezijo, ki se je zmožna upirati zdravi pameti, formalni logiki in trenutni uporabi. Veliko mi je do književne kritike, ki živi in traja v skladu z dragocenimi književnimi prizadevanji in ki, v dialogu z njimi, priznava svoje lastno tveganje. Nekateri tega ne marajo. Oporekati in biti oporekan pomeni biti živ. Vajen sem živeti med kladivom in nako- valom. Ko se kovači utrudijo, jih opomnim, naj delajo svoj posel in ne kradejo časa bogu. Vendar: V razmahu so tisti, ki bi radi ustregli vsem. Njihova uporabna vrednost je neusahljiva. Njihova prometna vrednost je nezanesljiva.

Pesnik večinoma prepušča sodbo o svoji poeziji drugim. Vendar more (in mora!) artikulirati in braniti svojo vero in svoj dvom, obra-

čunavati z drugimi in s seboj. Preskušali ste možnosti jezika in pesniško svobodo, zagovarjali »razdiranje vsega dozdajšnjega (= dotedanjega) izkustva« in menili, da je »današnja (= tedanja) orientacija sodobnega (modernega) jugoslovanskega pesništva edina mogoča«... Kaj danes, samokritično in s časovne distance, mislite o rezultatih svojih pesniških prizadevanj, o izidu igre razgraditve in graditve, o izidu stave »na vse ali nič«?

Rekel sem že, da se pesnikovega življenja ne bi smelo mešati ali istiti z življenjem njegovih pesmi. Svojih pesmi ne maram. Skušam se jim odtujiti. Do njih gojim nekakšno ravnodušnost. Nekatere izmed njih me tu pa tam ogrožajo. In pri tem ne morem nič. Dostojanstvo pesnika in poezije je v tujih rokah. Moja poetika je hudo nepopolna. To, kar sem napisal in objavil, je resnično izpostavljeno ranljivosti, uničenju. In pri tem ne morem nič. Obseden sem od vztrajanja med kladivom in nakovalom, ne pa od nekakšne večnosti. Ubadam se s svojo smrtnostjo, ne pa z nekakšno neskončnostjo. Preostane nam, da za vse tisto, kar je že ustvarjeno v poeziji, izbojujemo več posluha, smisla in svobode na svetu, ki ga naseljujemo. Večanje svobode je človeško, ne pa pesniško vprašanje. Navsezadnje sem vsakič, kadar se znajdem sklonjen nad belo površino nepopisanega papirja, prepričan, da mora pesnik vključiti v oblikovanje naslednje pesmi ves svet. Razgraditve in graditve nimajo konca. In dobro je, da je tako.

Prev. Bogdan Gradišnik

BIO-BIBLIOGRAFSKI PODATKI O PISATELJU

Pesnik, književni kritik in publicist Husein Tahmišić se je rodil 2. junija 1931. v Sarajevu. Osnovno in srednjo šolo je obiskoval v Sarajevu, Visokem in Požarevcu, diplomiral pa je na oddelkih za filozofijo s sociologijo in za zgodovino jugoslovanskih književnosti Filozofske fakultete v Sarajevu.

V književnosti se je oglašil v začetku petdesetih let s pesmimi, novelami, esei in polemičnimi članki na straneh mladinskega in študentskega tiska, književnih revij in glasil.

Je družbeno dejaven. Bil je sekretar polkovnega komiteja SKOJ v JLA, član Mestnega komiteja predsedstva mestne konference zveze komunistov Sarajeva pa tudi stalnega dela Konference zveze komunistov BiH. Opravljal je dolžnost predsednika republiškega fonda za razvoj kulturnih dejavnosti, sekcije za kulturo republiške konference SSRN BiH in društva književnikov BiH. Zdaj je član predsedstva Zveze književnikov Jugoslavije.

Dejavno se sodeloval pri ustanavljanju in urejanju časnikov in revij — *Knjiga i svet*, *Danas*, *Detinjstvo*, *Odjek*, *Izraz*. Zdaj je član uredništva Tretjega programa Radio Sarajeva in odgovorni urednik revije *Knjiga* v Bosni in Hercegovini, ki izhaja od leta 1982 v angleškem jeziku.

Piše za radio, film in televizijo.

Priznanja za književno delo: nagrade Tribune mladih, Zmajevih otroških iger, Mladega pokolenja, Društva književnikov BiH; šesto-aprilska nagrada Sarajeva in nagrada »27. julij« SR Bosne in Hercegovine.

Tahmišičičevi eseji, pesmi, radijske drame, novele, in članki so prevedeni v slovenski, makedonski, madžarski, albanski, romunski, slovaški, češki, italijanski, nemški, francoski, ruski, španski, angleški, turški in arabski jezik.

Od leta 1954 je objavil naslednja dela:

Poezija

PUTNIK ŽIVOTA, Radničko kulturno-umjetničko društvo Jedinstvo, Travnik 1954.

BUDNA VRTEŠKA, Narodna prosvjeta, Sarajevo 1955.

PRELUDIJ ZA NEIMARE, Džepna knjiga, Sarajevo 1960.

NEIMARI, Džepna knjiga, Sarajevo 1960.

KAMERNO VEČE POEZIJE, Svjetlost, Sarajevo 1962.

GDE SAD ZVONI, Prosveta, Beograd 1964.

SVE NAŠE JAVE, Svjetlost, Sarajevo 1964.

ŠKOLA LJUBAVI, Bagdala, Kruševac 1965.

IZABRANE PESME, Veselin Masleša, Sarajevo 1966.

ANABASA, Prosveta, Beograd 1986.

Proza

LJUDE NISAM VIDEO, Džepna knjiga, Sarajevo 1956.

Kritika in esejistika

PONOVO OSVOJEN GRAD, Svjetlost, Sarajevo 1961.

U LEPOM KRUGU, Bagdala, Kruševac 1963.

IZBOR I GOVOR, Veselin Masleša, Sarajevo 1964.

BITI NA PUTU, Kulturni centar, Novi Sad 1971.

SARAJEVSKE HRONIKE, Veselin Masleša, Sarajevo 1985.

Radijske drame

LJUDI GOVORE (po delu z istim naslovom Rastka Petrovića), Život, Sarajevo 1965.

STVARANJE SVETA NIJE ZAVRŠENO, Život, Sarajevo 1967.

MOGUĆNOST PONOĆI, Treći program Radio Sarajeva, Sarajevo 1982.

Druge izdaje

DA ČUDNE RADOSTI (antologija pesmi za otroke J. J. Zmaja), Svjetlost, Sarajevo 1964.

POEZIJA SARAJEVA (Zbornik dokumentov, poezije, esejev in legend), Svjetlost, Sarajevo 1968.

SARAJEVO (ikonografija), Zavod za izdavanje udžbenika BiH, Sarajevo 1970.

- SUOČENI SA SVIJETOM (antologija sodobne ljudske poezije BiH), Svjetlost, Sarajevo 1971.
- TITO U POEZIJI (antologija), Zavod za izdavanje udžbenika BiH, Sarajevo 1972.
- SARAJEVO — POEZIJA, GRAFIKA (z Mersadom Berberjem in Alojzom Hedžijem), Zavod za izdavanje udžbenika BiH, Sarajevo 1973.
- PJESME O TITU (izbrana poezija jugoslovanskih narodov in narodnosti), Spektar, Zagreb 1984.
- VATRA PONORNICA (panorama novejšje poezije narodov in narodnosti BiH), Treći program Radio Sarajeva, Sarajevo 1983.

Nekaj prevodov in drugih izdaj v tujih jezikih

- TÈ BALLAFAQUAR ME BOTÈN (antologija novejšje poezije v BiH), Rilindija, Priština 1969.
- MOŽNOST PULNOCI (izbrane pesmi), Odeon, Praga 1969.
- PETI IN BITI (antologija nove poezije narodov Bosne in Hercegovine 1942—1982), Cankarjeva založba, Ljubljana 1983.
- FALJA DHE VDEKJA (izbrane pesmi), Rilindija, Priština 1984.
- SALINČAK (izbrane pesmi), Yalcin Yayinlari, Istanbul 1985.
- A POETIC PORTRAIT OF HUSEIN TAHMIŠČIĆ (izbrane pesmi), ob mednarodnem pesniškem srečanju Sarajevski dani poezije, Sarajevo 1985.

Husein
Tahmišćić

Pesmi

VEČERNE Če smo dovolj častni
NOVICE Če smo dovolj spretni
 Podarimo odprtost bitja
I Na pragu oljnega sna
 Vetrovom pasatnim

Mila znamenja so napovedala
In glej kakor v igri nejasnih sil
Se spušča po nas namig neba
Rodovitne žene naj zagrnejo line
Spet bo zasijalo vse resnično v stvareh
Otroci bodo odkrili voljo in strah očetov
V objemu ko bodo izmenoma plezali eni ob drugih
Kakor po visokih vlažnih in hrgastih deblih
Ljubimci bodo zamolklo in razločno šepetali
— Tu se vidi zemlja